

SÄHKÖINEN HYVINVOINTIKERTOMUS

www.hyvinvointikertomus.fi

Sähköinen hyvinvointikertomus on kuntaliiton ylläpitämä hyvinvointitiedolla johtamisen ja päätöksenteon työväline. Heinolassa on siirrytty sähköisen hyvinvointikertomuksen käyttöön. Hyvinvointitieto on keskeinen osa hyte-työtä. Ohjelman avulla on mahdollista seurata suurta määrää valtakunnallisia indikaattoreita ja verrata valittujen kuntien tietoja Heinolan tietoihin. Hyte-työssä tavoitellaan pääsyä yksittäisten indikaattorien tarkastelusta kokonaisuuksien ja ilmiöiden ymmärtämiseen. Vertailukohteiksi ohjelmassa on valittu koko maan, Päijät-Hämeen, Imatran ja Varkauden hyvinvointitieto.

Hyte-työn raportointi valmistellaan ja toteutetaan sähköisen hyvinvointikertomuksen avulla ja kautta. Tämä vihkonen on tiivistelmä hyvinvointikertomustyöstä ja tarkoitettu ”käsikirjaksi” valtuustokaudelle 2017-2021.

Lisätieto:

pirjo.hepo-oja@heinola.fi, hyvinvointijohtaja
kirsi.makila@heinola.fi, hyvinvointikoordinaattori
paivi.kinnunen@heinola.fi, työryhmän sihteeri

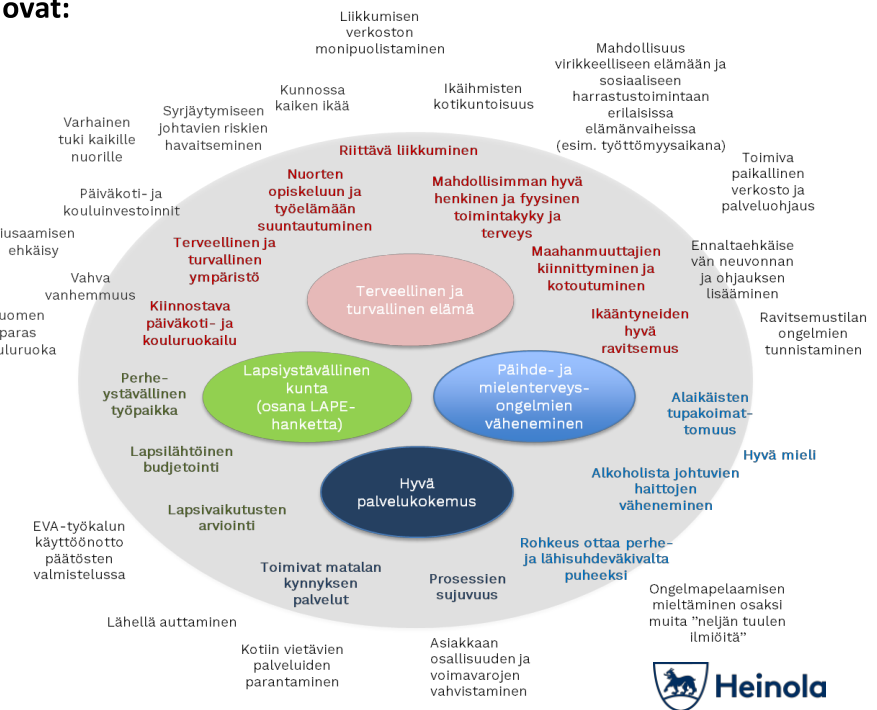
HEINOLAN
HYVINVOINNIN JA
TERVEYDEN EDISTÄMISEN
SUUNNITELMA
2017-2021

HYVINVOINTIKERTOMUS

Hyvinvointikertomus on kuntajohtamisen työväline. Se toimii kunnan strategiatyön, toiminnan ja talouden suunnittelun ja poliittisen päätöksenteon yhtenä perustana. Hyvinvointikertomus valmistellaan eri hallinnonalojen yhteistyönä. Hyvinvointikertomus sisältää

- selvityksen kunnan poikkihallinnollisesta hyte-rakenteesta
- katsauksen kuntalaisten hyvinvoinnin tilaan ja siihen vaikuttaviin tekijöihin
- **suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä**
- arvion toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta ja hyvinvointipolitiikasta.

Hyvinvointikertomus 2013-2017 on hyväksytty valtuustossa keväällä 2017. Evästyksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueiksi valtuustokaudelle 2017-2021 ovat:

PAINOPISTEISTÄ KONKRETIAAN

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä on työstetty syksyn 2017 aikana laajasti kaupunkiorganisaation johtoryhmissä ja palaverissa

Kuntatekniikan jory	Sosiaalipalveluiden jory
Tilakeskuksen jory	Terveysneuvonnan palaveri
Ruoka- ja siivouspalveluiden jory	Vammaispalveluiden palaveri
Elinvoimapolkujen jory	Hoito- ja vanhuspalveluiden jory
Hopeasillan palaveri	Mäntylän palaveri
Maankäyttö ja ympäristön suojele	Koulujen reksipalaveri
Varhaiskasvatuksen hallintotiimi	Virikkeellisen elämän jory
Nuorisovaltuusto	Heinolan Vuokratalot oy

sekä yksittäisten avainhenkilöiden tai muiden toimijoiden tapaamisissa.

Hyvinvointityöryhmä jäseni tapaamisissa kootuista ajatuksista toimenpiteitä teemoihin:

- Toimiva ja turvallinen arki**
- Inspiroiva ympäristö, "ulos"**
- Mielekäs arki ja päihdehaittojen väheneminen**
- Toimivat matalan kynnyksen palveluiden prosessit ja hyvä palvelukokemus**
- Lapsiystävällinen kunta osana Lape-hanketta ja koko kärkihankekokonaisuus**

Hyvinvointisuunnitelma on osa hyvinvointikertomustyötä. Suunnitelma elää, sillä sitä arvioidaan vuosittain tuoreen hyvinvointitiedon valossa, raportointien yhteydessä. Lasten ja nuorten ja ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmat linkittyvät tähän suunnitelmaan.

1. TOIMIVA JA TURVALLINEN ARKI

Tavoitteet	Toimenpiteet
Toimiva arki	<ul style="list-style-type: none">• Asumisen ja kodin arjen sujuminen ja tuki. Asumistaitojen edistäminen.• Innostaminen toimintaan ja liikkumaan.• Riittävän ravitsemuksen toteutuminen, riskien tunnistaminen ja tuki. Toiveruokalistat (lapset, ikäihmiset)• Riittävä lepo ja virkistys• Huomio riittävään toimeentuloon ja nuorten koulutukseen ja työelämään• Liikenneyhteyksien toimivuus.
Toimiva ympäristö	<ul style="list-style-type: none">• Fyysiset puitteet hyväksi kasvulle (ja koulunkäynnille)• Tiet, puistot ja reitit esteettömiksi, turvallisiksi ja kiinnostaviksi
Turvallinen arki	<ul style="list-style-type: none">• Turvaverkko erilaisissa elämänvaiheissa• Vahva vanhemmuus ja tuki nuorille• Liikenneturvallisuuden huomioiminen• Turvallisuusinfot ja tahojen, tilojen ja kylien turvallisuussuunnitelmat• Eriarvoisuuden kaventaminen,• Kotoutuminen• Toimintamallit kriisitilanteiden varalle/ Miepä (Mielenterveys- ja päihdetiimi) oppilashuolto jne.
Yhteisöllisyys	<ul style="list-style-type: none">• Yksinäisyyden ehkäiseminen.• Ystäväapu, kohtaamispaikkoja eri ikäisille eri puolille kaupunkia.• Osallisuuden kokemuksen vahvistaminen• Syrjäytymisen ehkäiseminen• Kiusaamisen ehkäiseminen ja toimintamallit tilanteiden varalle

TOIMIVAN ARJEN OSA-ALUEIKSI tässä

hyvinvointisuunnitelmassa on nostettu elämän perusasioihin, kuten syömiseen, nukkumiseen, asumiseen, toimeentuloon, liikkumiseen, harrastustoimintaan, vanhemmuuteen, turvallisuuteen, kohtuulliseen päihteiden käyttöön, yhteisöllisyyteen, terveyteen ja olosuhteisiin kuten talousvesi, melu, radon ja elintarvikkeet sekä hyvään mieleen liittyviä aihealueita.

YKSINÄISYYDEN EHKÄISEMINEN

on erityinen painopiste 2018. Se on ennen kaikkea henkilökohtainen kokemus ja siksi sitä on vaikea tarkkaan määritellä. Se koetaan yleensä ahdistavana ja epämiellyttävänä, ei toivottuna olotilana. Yksinäiseksi voi tuntea itsensä vaikka ympärillä olisi sukua, ihmisiä ja sosiaalinen media. Yksinäisyys on eri asia kuin yksin oleminen.

Teemakokonaisuuteen liittyviä toimintaa ohjaavia ohjelmia

- Terveysliikunta-ohjelma 2017-2018 ja hankkeet
- Päijät-Hämeen ravitsemusterveyd. edist. suunnitelma 2015-2020
- Heinolan kestävän kehityksen toimintaohjelma 2017-2021
- Työllisyydenhoitosuunnitelma
- Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma 2016-2020
- Valtakunnalliset ohjelmat kiusaamisen ehkäisemiseksi
- Päijät-Hämeen seudullinen Tavoitteena turvallisuus 2017-2020

Indikaattoriesimerkkejä

- Terveystilan kokeminen, Kelan sairastavuusindeksi ja sairauspäivärahaa saaneet
- Tapaturmiin liittyvät hoitokaksot
- Erikoissairaanhoidon käynnit
- Tyytyväisyys kouluun/ opiskeluun
- Ystävät, yksinäisyyden kokemus ja kiusaaminen
- Liikkuminen, kulttuuritoimintaan osallistuminen ja harrastaminen
- Elämäntapoja mittaavat indikaattorit
- Talusveden laatu
- Poliisin ja pelastuslaitoksen tilastot
- Valtakunnalliset barometrit (kuten nuorisobarometri 2018)

2. INSPIROIVA YMPÄRISTÖ, ”ULOS”

Tavoite	Toimenpiteet
Hyvät, monikäyttöiset koulurakennukset	Palveluverkkoinvestoinnit Riittävästi muita harrastuspaikkoja
Viihtyisät kadut, valaistut suojatiet	Kunnossapito ja suunnittelu
Saavutettavat puistot, reitit ja luontopolut	Suunnittelu, rakentaminen ja tiedottaminen. Liikuntarajoitteisten asukkaiden tarpeiden huomioiminen.
Esteettömyys	
Puhdas ympäristö, ilma ja vesi	Ympäristön suojelu ja kestävästä kehityksestä huolehtiminen. Hyvinvoinnin yksi kulmakivi.
Mahdollisuus virikkeelliseen elämään erilaisissa elämänvaiheissa	Toimintaa kotona lapsiaan hoitaville perheille (perhekeskustoiminnan verkosto) Työpajatoiminta. Työttömien ja eläkeläisten harrastustoiminta, vapaaehtoistyö ja ystävätoiminta Kohtaamispaikat Kirjaston, kulttuurin, liikkumisen ja järjestötoiminnan tarjoama virkistys.
Mahdollisuus osallistumiseen erilaisista rajoitteista huolimatta	Toiminnan fyysinen ja henkinen esteettömyys. Kuljetus ja avustaminen (esim. liikuntabussi ja kulttuurikummit) Vammaisten ja liikuntarajoitteisten tarpeiden huomioiminen.

Terveysliikuntakaupunki vuodesta 2006

- Lasten, nuorten ja perheiden liikuntahanke
- Liikkuvat päiväkodit ja koulut
- Kunnossa Kaiken Ikää -toiminta
- Eläkeläisten ja soveltavat liikuntapalvelut
- Liikuntaneuvonta
- Alle 18-vuotiaille maksuttomat ohjatut vuorot
- 70-vuotta täyttäneiden maksuttomat palvelut
- Liikuntavälineiden lainaus kirjastosta
- Vapaaehtoiskoulutus

Kulttuurista ja kirjastosta hyvinvointia

Tietoa ja mahdollisuuksia tutustua kulttuuripalveluihin.

- Kulttuurikummitoiminta ja ystäväpalvelut
- Kirjastossa mahdollisuus virkistymiseen ja harrastamiseen yhdessä tai yksin. Ilmainen ja esteetön palvelu kaikille.
- Osallisuus ja kokemuksellisuus museoelämyksissä

Teema-alueita edistetään mm.

- Ympäristötoimen ja kestävä kehityksen toimintaohjelman 2017-2021
- Keskustan kehittämisen (Kaupunkisydän), lähiöprojektien ja
- Heinolan elinvoima- ja hyvinvointiohjelmien kautta ja vaikuttamistoimielinten kautta

Mittareina omat tiedonkeruut

- Palveluverkkoinvestointien eteneminen
- Kokemustieto puistojen saavutettavuudesta
- Teiden, väylien ja polkujen kunto %
- Ilman laatu, katupölypäivien määrä, mittaukset, melulle altistuminen
- Liikenneturvallisuuden tilastot, Poliisi
- Valaistujen reittien määrä, viihtyisien katujen ja teiden määrä
- Pohjaveden laatu ja määrä, uimavesien laatu
- Esteettömyys liikenteessä, tapahtumissa ja kaupoissa
- Ulkoliikuntapaikkojen, tilojen harrastuskäytön määrä ja käyttäjien kokemustieto
- Erilaisten tilaisuuksien toteutuminen ja tilaisuudet asukkaiden kuulemiseksi

3. MIELEKÄS ARKI JA PÄIHDEHAITTOJEN VÄHENEMINEN -kaikissa ikäryhmissä!

Tavoitteet.	Toimenpiteet
Hyvä mieli	<ul style="list-style-type: none"> Joukkoon kuuluminen, ystävät Yhteisöllisyyteen panostaminen Kohtaamiset palveluissa, toiminnassa ja kohtaamispaikoissa Turvallisuus, terveys ja jaettu ilo Syrjäytymisen ehkäisy
Mielekäs arki	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi kotona/ koulussa/opiskelussa/työssä. Mielekäs tekeminen. Eteenpäin meno, tarpeellisuuden tunne. Aktiivisuuden lisääminen, vapaaehtoistyö Lähiöprojektit Työllisyyttä ja työllistymistä tukeva toiminta.
<p>”Neljän tuulen” ilmiöiden tunnistaminen ja varhainen apu</p> <ul style="list-style-type: none"> Päihteet Mielenterveys Perhe- ja lähisuhde väkivalta Ongelmapelaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Eri toimijoiden toiminnan yhteensovittaminen. Koordinoitu verkostotyö. Ehkäisevä työ kuuluu kaikille. Riittävän tiedon ja osaamisen varmistaminen. Ongelmapelaamisen mieltäminen osaksi ilmiötä. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan toimintamallin laajentaminen Puheeksiotto-, päihdepolkumallit, koulutus HeiPetin toimintasuunnitelma vuosittain maakunnallisten suunnitelmien pohjalta. Infot nuorille Infot toimitelmille (Hyvola) Valintojen Virta –viikko 6.-luokkalaisille. Kampanja energijuomien myynnin rajaamiseksi yli 15-vuotiaille. Tupakkavalvonta/PHHYKY/ Ymp.terv.keskus

8

NELJÄN TUULEN ILMIÖT

Tupakka ja tupakkatuotteet
Alkoholi ja muut päihteet
Perhe- ja lähisuhde väkivalta
Ongelmapelaaminen

Kaikissa ikäryhmissä

Seutukoordinaattori Susanna Leimio, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso

Ehkäisevän päihdetyön lain velvoittama (2015, 5§) **toimielin** Heinolassa on hyvinvointilautakunta. Kaikkien ikäryhmien toimijoista koottu HeiPete-työryhmä organisoii toimintaa.

Osallistuminen seutukoordinaatioryhmiin

- Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö/ terveystuokuntakoord. Kirsi-Marja Vihervaara ja hv-koord. Kirsi Mäkilä
- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy/ hv-koord. Kirsi Mäkilä
- Pelihaittojen ehkäisy/ nuorisopalvelujohtaja Anne Pänkäläinen

Lisäksi:

Seudulliset turvallisuusverkoston tilaisuudet ovat kaikille avoimia!

Toimintaa ohjaavia ohjelmia:

- Arki terveeksi - mieli hyväksi. P-H:n ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelma 2018-2021
- Tavoitteena turvallisuus. P-H:n perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2017-2020
- Heinolan HeiPetin vuosittaiset toimintasuunnitelmat

NELJÄN TUULEN HANKE /Päijät-Hämeen alue

Osaamisen vahvistaminen

- Teema ja ilmiöt tutummaksi, keskinäisten yhteyksien tiedostaminen
- Erityisesti ongelmapelaamisen tunnistaminen
- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn puheeksi ottamisen toimintamallin käytön laajentaminen, sote-palvelut, hyvinvointipalvelut
- Päihdepolku- mallit (mm. terveystuvalla käytössä).
- **Koulutusten tarjoaminen ja keskustelutilaisuudet**

Helena Heinonen Sosiaalialan osaamiskeskus Verso.

9

4. TOIMIVAT MATALAN KYNNYKSEN PALVELUIDEN PROSESSIT JA HYVÄ PALVELUKOKEMUS

Tavoitteet	Toimenpiteet
Kaupungin palvelukonseptin rakentaminen	Palveluiden portaisuus <ul style="list-style-type: none"> Sähköiset palvelut Puhelinneuvonta Vastaanotto toiminta (kaupungin strategiatyö) Sujuvat ja kuvatut prosessit ja palveluohjaus. Hyte-tiedon hyödyntäminen
Kotiin vietävien palveluiden kehittäminen ja lähellä auttaminen	<ul style="list-style-type: none"> Kotikäynnit, perhetyö ja perhekuraattori lapsiperheille Etsivä toiminta (nuorisotyö, vanhustyö) Vapaaehtoistyö virikkeellisen elämän tukemiseksi. Kohtaamispaikat eri ikäisille, eri puolilla kaupunkia Kaupunkilaisten äänen kuuleminen, palautteiden hyödyntäminen Osaamisen lisääminen Kotoutumisen edistäminen
Monialaisuus toiminnassa	<ul style="list-style-type: none"> Julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyön vahvistaminen kaikkien ikäryhmien palveluissa. Järjestöjen osaamisen ja toiminnan tutuksi tekeminen. Sote-muutokseen valmistautuminen

KOTIIN ANNETTAVIA PALVELUJA OVAT mm.:

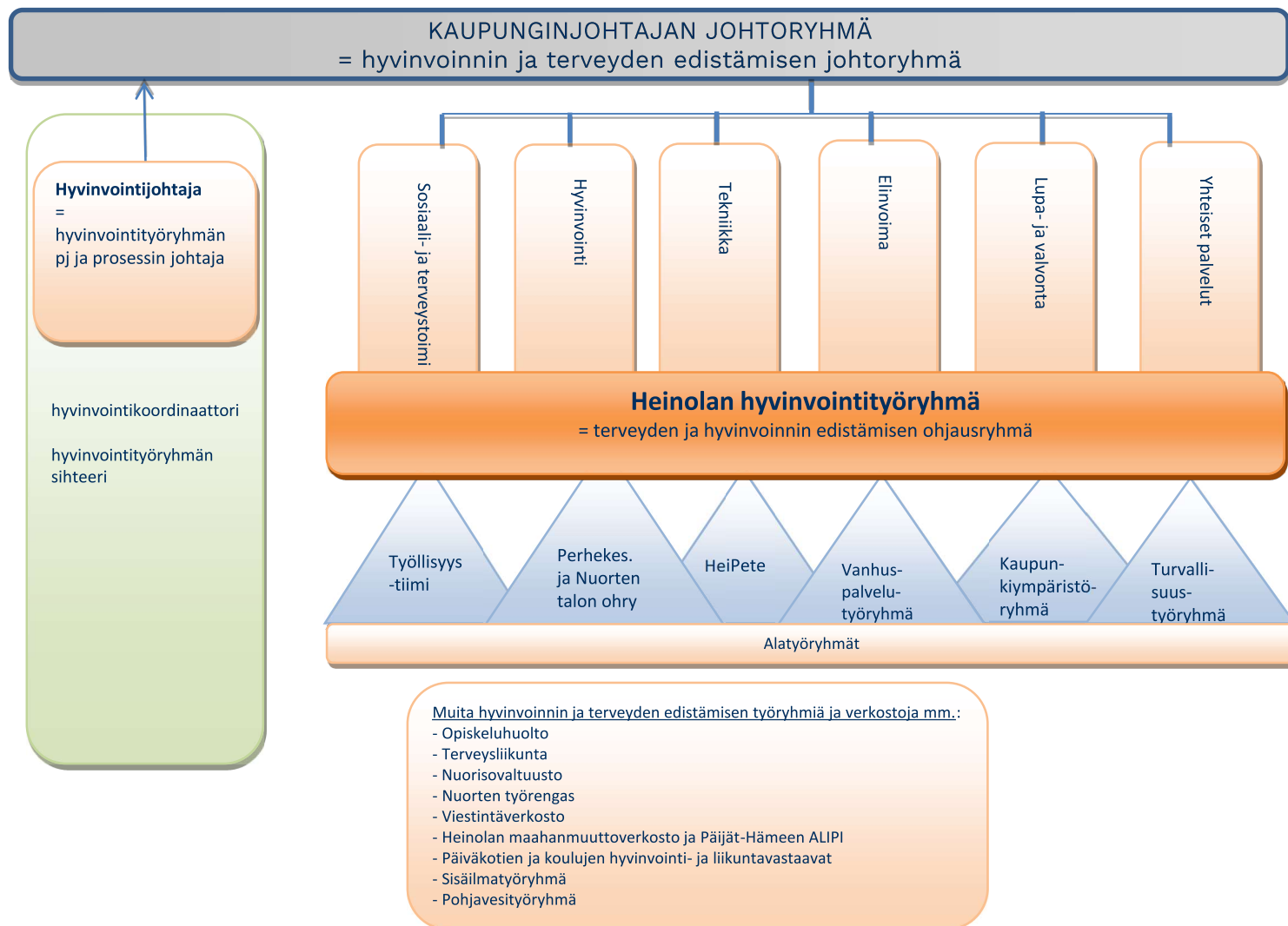
- ennaltaehkäisevä toiminta, esimerkiksi hyvinvointia edistävät kotikäynnit
- perushoito ja -huolenpito sekä sairaanhoidolliset toimet
- kodinhoitoapu
- kuntouttava ja toimintakykyä tukeva toiminta
- erilaiset tukipalvelut, esimerkiksi ateria-, pesu-, kuljetus- ja turvapuhelinpalvelut
- omaishoidon tuki
- virkestys- ja ystäväpalvelut sekä muu vapaaehtoistoiminta
- lääkärin kotikäynnit ja kotisairaalan käynnit
- Sähköiset palvelut

Palvelut voivat jo pelkällä olemassa olollaan tuoda turvallisuuden tunnetta.
Kaikissa ikäryhmissä!

Mittareina mm.

- Syntynyt palvelukonsepti/ toimintamalli
- Asiakkaiden kokemus- ja hyvinvointitieto (esim RAI), palautteet
- Ammattilaisten, järjestötoimijoiden ja vapaaehtoisten kokemustieto ja palautteet monitoimijaisesta työskentelystä (Terveystuvalla, Tuttavantuvalla, Perhekeskustoiminnassa jne...)

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN HEINOLAN KAUPUNGISSA 1.6.2017

HYTE-RAKENTEET HEINOLASSA

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kuntien perustehtävistä ja sitä toteutetaan Heinolassa kaikilla toimialoilla; tekniikan, elinvoiman, sosiaali- ja terveystoimialan, hyvinvoinnin, lupa- ja valvontatoimialan ja yhteisten palveluiden toiminnassa.

Heinolassa toimintaa johtaa ja linjaa kaupunginjohtajan johtoryhmä. Hyte linkittyy kaikkiin kaupungin strategiaan ohjelmiin. Toiminnassa on osallisuutta vahvistavia vuorovaikutteisia kuntalaisten, ammattilaisten, luottamushenkilöiden ja kolmannen sektorin edustajien kuulemisia. Hyte-toiminta jakautuu eri hallinnonaloille ja kolmannen sektorin toimintaan. Hyvinvointityöryhmä tekee yhteistyötä kuuden nimetyn alatyöryhmän sekä erilaisten muiden ryhmien ja vaikuttamisneuvostojen kanssa.

Hyte-työn suunnittelusta vastaa hyvinvointityöryhmä (4/2018)

hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-oja (pj.),
henkilöstöjohtaja Pirjo Manninen,
nuorisopalvelujohtaja Anne Pänkäläinen,
vs. liikuntapalvelujohtaja Maria Kaikkonen,
palvelupäällikkö Elsi Lääveri (ruoka- ja siivouspalvelut),
ympäristöpäällikkö Helka Sillfors,
asiantuntija, hoito- ja vanhuspalvelut, Mari Pynnönen,
palvelupäällikkö, vastaanottopalvelut, Marja-Liisa Kanerva,
palvelupäällikkö, vammaispalvelut, Laura Silvennoinen,
kaavoitusarkkitehti Irene Översti,
rehtori Kimmo Nykänen,
hyvinvointikoordinaattori Kirsi Mäkilä ja
toimistos sihteeri Päivi Kinnunen (siht.).

HYTE-ALATYÖRYHMÄT ja muita työryhmiä

Turvallisuustyöryhmä, pj. Sinikka Malin
Perhekeskustoiminnan ja nuortentalon ohry, pj. Anne Pänkäläinen
HeiPete (Heinolan ehk- työn verkosto), pj. Kirsi-Marja Vihervaara
Ikäihmisten työryhmä, pj. Riitta West
Työllisyystiimi, pj. Kirsi Salminen
Kaupunkiympäristöryhmä, pj. Harri Kuivalainen
NUVA, Nuorisovaltuusto, pj. Varpu Lietzén
Nuorten työrengas, pj. Paula Tuominen
Oppilas- ja opiskelijahuollon ohry, pj. Pirjo Hepo-oja
Terveysliikuntatyöryhmä, pj. Maria Kaikkonen

HYTEN VUOSI

Kesä: Hyvinvointitiedon tarkastelu käynnistyy. Indikaattorien valitseminen. Talousarvion rakentaminen.

Syksy: Hyvinvointitiedon tarkastelu alatyöryhmissä, yhteenvedot moninäkökulmaisesti iloista ja huolen aiheista. Talousarvioesitys ja talousarvioseminaari.

Hyvinvointisuunnitelman rakentaminen ja päivittäminen toimialojen johtoryhmien kanssa. Info ehkäisevän päihdetyön toimielimelle.

Talvi: Hyvinvointitilinpäätöksen valmistelu. Hyvinvointitiedon kysely asukkaille. Valtuustoinfo. Toimintaa ohjaavien ohjelmien päivitys ja niiden tavoitteiden tarkistaminen.

Kevät: Talousarviotyöhön ja strategiseen suunnitteluun osallistuminen. Info ehkäisevän päihdetyön toimielimelle. Laaja hyvinvointikertomus valtuustokauden lopussa.

Hyvinvointityöryhmän erityiset tavoitteet 2018

- Poikkihallinnollisuus
- Hyte-työn näkyvyys tapahtumissa
- Yksinäisyyden vähentäminen
- ”Hyvä fiilis”-teeman ylläpitäminen työelämässä
- Hyte-työn painopisteen pitäminen pahoinvoinnin sijaan hyvinvointia ja terveyttä edistävissä toimenpiteissä.

HYTE-TYÖTÄ OHJAAVIA PERIAATTEITA HEINOLASSA

- Kaikkien ikäryhmien huomiointi
- Poikkihallinnollisuus
- Osallisuus, vaikuttamismahdollisuudet ja näkökulmat
- Monikanavaisuus tiedon kokoamisessa
- Moninäkökulmainen tiedon analysointi. Kansallisen tiedon yhdistäminen paikalliseen ja ajantasaiseen tietoon.
- Tiedon jakaminen

HYTE-SANASTOA HEINOLASSA

Hyte – Lakisääteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö.

Hyry - Kaupungin poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä.

Hyvinvointikertomus – Lakisääteinen, kerran valtuustokaudessa (meillä: valtuustokauden lopussa) valtuustolle laadittava laaja raportti hyvinvointityöstä ja hyvinvoinnin ja terveyden tilasta.

Hyvinvointitilinpäätös - Vuosittainen, kaupungin tilinpäätökseen liitettävä lakisääteinen suppea raportti valtuustolle hyvinvointityöstä ja hyvinvoinnin ja terveyden tilasta.

Sähköinen hyvinvointikertomus - Kuntaliiton ylläpitämä sähköinen alusta hyvinvointikertomuksen työstämiselle.

Hyvinvointisuunnitelma – Hyvinvointikertomuksen pohjalta valtuustokauden alussa laadittava strateginen suunnitelma.

Hyvinvointitieto – Kansallisista indikaattoripankeista, paikallisista tiedonkeruista ja arjesta saatu tieto asukkaiden terveydestä ja hyvinvoinnista.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma – Lakisääteinen suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Erillinen, mutta liitetään osaksi hyvinvointisuunnitelmaa ja -kertomusta.

LAPE – Hallituksen kärkihankkeen muutosohjelma/ lapset, nuoret ja perheet, 2016-2018. Heinola on mukana Päijät-Hämeen hankkeessa.

MERKITTÄVIÄ TIEDONKERUITA 2017-2021

TEA-viisari, THL

Tulokset kuvaavat terveydenedistämistäktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

- Perusterveydenhuolto, liikunta, ammatilliset oppilaitokset ja lukiot tiedonkeruut 2018, 2020
- Peruskoulut ja kuntajohto 2017, 2019 ja 2021

Kouluterveyskyselyt, THL 2017, 2019, 2021

Move-tutkimukset, OPH 2018, 2020

LTH-tutkimus, THL, 4-vuotiaiden perheet 2018
Vuorovuosiin 3-4 kk:n ikäisten ja 4-vuotiaiden lasten perheet

Maakunnallinen kysely, esi – ja perusopetus 2018, 2020

Maakunnallinen kysely, varhaiskasvatus 2017, 2019, 2021

RAI –mittari on jatkuvassa käytössä ikäihmisten palveluissa. Mittariston avulla voidaan arvioida ja seurata asiakkaan toimintakykyä, sen muutoksia sekä hoidon ja huolenpidon tarvetta.

Yhdyskuntatekniset palvelut, vuosittain keväällä

Muita

- Tilastot, kävijämäärät
- Stopdia-kysely,
- PYLL-indeksi
- Kohtaamisissa saatu kokemustieto (terveystarkastukset, testit ja selvitykset)
- Hankkeiden arvioinnit
- Poliisin ja pelastuslaitoksen tilastot

HALLITUKSEN KÄRKIHANKKEITA PÄIJÄT-HÄMEESSÄ 2016-2018

LAPE

- Lapsivaikutusten arviointi (+Valtuustoaloite 2017)
- Lapsilähtöinen budjetointi (Pilottikuntana)
- Perheystävällinen työpaikka
- Perhekeskustoiminnan kehittäminen
- Oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen
- Maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman rakentaminen
- Nepsy-toimintamallin rakentaminen

Muutosagentti Elina Vesterinen, projektipäällikkö Tuija Åsted

PÄHEE OTE – OSATYÖKYKYISILLE TIE TYÖELÄMÄÄN

- Osatyökykyisten työssä jatkaminen
- Osatyökykyisten työllistyminen.
- Huomioi sote- ja maku -uudistuksen
- Asiakkaiden yksilölliset reitit kohti työelämää ja osallisuutta
- Palkkatyöllistymisen monimuotoistaminen ja lisääminen
- Koulutuksesta työelämään siirtymisen nivelvaihe

Projektipäällikkö Päivi Tainala, palvelupääll. Laura Silvennoinen

KEHITETÄÄN IKÄIHMISTEN KOTIHOITOA JA VAHVISTETAAN KAIKEN IKÄISTEN OMAISHOITOA

- Perhehoidon kehittäminen (Pilottikuntana), Perhonen
- Omaishoito

Muutosagentti Anu Olkkonen-Nikula, palvelupäällikkö Riitta West

HYTE-RAPORTOINTI

Terveystieteiden tutkimuskeskus (1326/2010 §12) velvoittaa kunnat valmistelevaan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa ja päivittämään sen vuosittain osana kuntasuunnittelua.

Laaja hyvinvointikertomus 2013-2017

on hyväksytty valtuustossa 5/2017 ja laaja kertomus laaditaan jälleen valtuustokauden lopussa keväällä 2021.

Suppeat selvitykset hyvinvoinnin tilasta, toimenpiteistä sekä hyvinvointisuunnitelman päivityksestä

annetaan valtuustolle vuosittain hyvinvointitilinpäätöksenä kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä.

Lisäksi puolivuositain laaditaan selvitys ehkäisevän päihdetyön toimenpiteistä ja hyvinvointitiedosta

ehkäisevän päihdetyön toimielimelle (hyvinvointilautakunta).

Hyte-työ Heinolassa on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen toimintaa, jota raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä sitovien tavoitteiden osalta.

HYTE-TIEDOTTAMINEN

Sisäinen tiedottaminen verkoston kesken

- Hyvinvointiryhmän jäsenet tahoillaan
- Hyte-infot kaupunginjohtajan johtoryhmässä
- Hyte-tapaamiset toimi- ja palvelualuejohtoryhmissä, ja johtoryhmät edelleen tahoillaan
- Laajennetut hyryt ja kehittämispäivät, alatyöryhmien puheenjohtajat mukana. Infot alatyöryhmissä.
- Intranet ja nettisivut, muistiot

Ulkoisen tiedottaminen

- Hyvinvointikertomus
- Yhteistyö (jutut ja juttusarjat Itä-Häme-lehdessä)
- Esillä tapahtumissa
- Valtuusto- ja lautakuntainfot
- Osallistuminen maakunnalliseen ja valtakunnalliseen verkostotyöhön.

Näiden lisäksi kaudella 2017-2021

- Infot vaikuttamistoimielimille ja yhteistyö.
- Hyvinvointitiedon analysointi yhdessä asukkaiden kanssa.
 - 2018 lapset, nuoret ja nuoret aikuiset, kouluterveyskyselyn tulokset
 - 2018 ikäihmiset
 - 2019 työikäiset
- Avoin hyvinvointiklinikka 2018
- Hyvinvointikertomuksen laatiminen, asukkaiden osallisuus 2021

KOLMAS SEKTORI: seurakunnat, järjestöt, säätiöt ja yhteisöt HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄJINÄ

Kolmannen sektorin toiminta ja palvelut sekä vapaaehtoistyön apu edistävät monin eri tavoin hyvinvointia ja terveyttä Heinolassa. Toimintaa tapahtuu kaikkien ikäryhmien parissa.

Elämän mielekkyys ja rikkaus voivat lisääntyä toiminnan kaikilla osapuolilla. Heinolassa toimii useita aktiivisten vapaaehtoistoimijoiden verkostoja.

Erityisinä kehittämiskohteina Heinolassa ovat

- **tuttuuden lisääminen,**
- **resurssien yhdistäminen (esim. tilojen käyttö) ja yhteisen tiedottamisen lisääminen**

Maakunnan toimijat täydentävät paikallista kolmannen sektorin tarjontaa. Monet järjestöt toimivat kuntien sijaan Päijät-Hämeessä alueellisina toimijoina ja kehittäjinä. Valtakunnallisesti kolmas sektori on tuottanut runsaasti toimintamalleja ja menetelmiä myös kuntien toiminnan tueksi.

Vireillä oleva **Kohtaamisia Heinolassa** toiminta, yhteistyössä kolmannen sektorin ja kaupungin kesken:

- Kohtaamisia aamukahvit kerran kuukaudessa
- Verkkoalusta järjestöjen käyttöön
- Kumppanuusillat ja tapahtumat
- Virtuaalinen kylätalo-idea
- Aktiivisuuspassi ja avustustoiminta
- Hyvinvoinnin kauha
- Seudun ja kaupungin hankeyhteistyö

MAAKUNNALLINEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Maakuntien tehtävänä on tukea kuntia ja tarjota asiantuntemusta kuntien hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön tueksi. Maakunnat vastaavat myös siitä, että edistävät ja ehkäisevät palvelut toteutuvat. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kysymyksiä sote- ja maakuntauudistuksessa on käsitelty mm. ministeriöiden ja THL:n maakuntakierroksella syksyn 2017 aikana.

Maakuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät:

- laatia maakuntastrategia, jossa otetaan huomioon asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen,
- koota alueellinen hyvinvointikertomus yhteistyössä alueen kuntien kanssa,
- asettaa omassa suunnittelussaan tavoitteet, joilla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja tuottaminen edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä määritellä tavoitteita tukevat toimenpiteet ja vastuutahot,
- arvioida ennakkoon ja ottaa huomioon päätösten vaikutukset eri väestöryhmien hyvinvointiin ja terveyteen,
- antaa kunnille asiantuntijatukea sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä, ehkäisevässä päihdetyössä sekä
- järjestää ehkäisevät palvelut.

Risto Kuronen, asiantuntijalääkäri PHhyky

Heli Lehtovaara, alueellinen hyvinvointikoordinaattori, PHhyky

VALTAKUNNALLINEN HYTE-TYÖ

HYTE-verkostot ovat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ammattilaisten ja asiantuntijoiden yhteistyöverkostoja. Niiden tavoitteena on tukea terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toiminnan suunnittelua, toteuttamista ja arviointia sekä edistää hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista kunnissa ja alueilla.

HYTE-oppimisverkosto järjestää vuosittain työpajoja. Oppimisverkoston toimintaympäristönä on Innokylä. TIEDÄ JA TOIMI-kortit palvelevat hyte-työtä teemoittain.

HYVINVOINTITIEDON HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

www.terveytemme.fi	www.hyvinvointikompassi
www.sotkanet.fi	www.teaviisari.fi
www.thl.fi	www.hyvinvointikertomus.fi
www.ymparisto.fi/liiteri	www.stat.fi (tilastokeskus)
www.kela.fi	https://prontonet.fi
https://vipunen.fi	www.alueuudistus.fi

KUNTIEN HYTE-KERROIN 2019 ->

Kannustin kunnille hyte-toimintaan sote-uudistuksessa.

THL seuraa kuntien terveydenedistämisaktiivisuutta TEA-viisarin avulla. Hyte-kertoimen indikaattoreina peruskoulut 10, liikunta 10 ja kuntajohto 9 indikaattoria.

Lisärahoituksen laskeminen: Asukasta kohden määriteltä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin.

Nella Savolainen, erityisasiantuntija/ THL

Tapani Kauppinen, kehittämispäällikkö/ THL

Heinolan hyvinvointikertomus 2013-2017 on valittu toistamiseen yhdeksi esimerkiksi THL:n Hyte-sivuille!